

Visitation og indflytningsmønstre for plejeboliger

Som led i den yderligere kvalificering af forudsætningerne for *Moderniseringsplanen for pleje- og ældreboliger* har forvaltningen udarbejdet følgende notat.

I det følgende fremgår en uddybende redegørelse for:

- *Visitation*
- *Efterspørgsel på plejeboliger*
- *Indflytningsmønstre for plejeboliger*
- *Visiterede timer i hjemmeplejen*
- *Forebyggende initiativer for at udskyde behovet for en plejebolig*

Visitation

I følgende afsnit belyses de gældende regler og praksisser for visitation til plejebolig. Der gives desuden et overblik over antal visiterede borgere i plejeboliger i Rebild Kommune.

Visitationspraksis

I Rebild Kommune visiteres borgere til en plejebolig af Borgervisitationen i Center Pleje og Omsorg. Visitationen tager udgangspunkt i konkrete behov i forhold til borgerens fysiske, psykiske og sociale situation. Vurderingen af en ansøgning sker i sammenhæng med kommunens øvrige tilbud til personer i eget hjem, fx personlig og praktisk hjælp, dagcenter eller ældrecentre, midlertidig eller permanent dag- eller natpleje, boligændringer i nuværende bolig, særlig støtte eller aflastning eller afløsning af ægtefælle eller andre pårørende.

Når en borger er godkendt til en plejebolig, har denne borger ret til frit at vælge blandt boliger, der opfylder det konkrete behov for en bolig. Det frie valg gælder både i egen kommune og i en anden kommune i Danmark.

Kommunen skal på en lettilgængelig måde informere om ældrecentre, plejeboliger og evt. ventelister. Det sker på Rebild Kommunes egen hjemmeside samt på Plejehjemsoversigten, som er en national dækkende hjemmeside med oplysninger om ældrecentre i hele landet.

Når en borger bliver visiteret til en plejebolig, optages borger på den generelle venteliste. Jf. plejeboligarantien har borger dermed ret til en bolig senest to måneder efter at være kommet på den generelle venteliste. Som udgangspunkt tildeles en bolig ud fra princippet størst behov først bolig.

Hvis borger afslår et tilbud om en almen plejebolig eller en plads på et ældrecenter, slettes borgeren ikke fra den generelle venteliste, men beregningen af to-månedersfristen annulleres og en ny frist løber fra det tidspunkt, hvor afslaget er modtaget af kommunen.

Ønsker borger kun at bo i en bestemt plejebolig eller på et bestemt ældrecenter, gælder plejeboligarantien på de to måneder ikke. Borger bliver i stedet optaget på en specifik venteliste fremfor den generelle venteliste. Derfor kan der være borgere i Rebild Kommune, der oplever at vente på en plejebolig, men det er grundet deres ønske om en specifik bolig.

Ingen venteliste til plejeboliger i Rebild Kommune

Alle borgere, der er visiteret til en plejebolig i Rebild Kommune, får på nuværende tidspunkt opfyldt sit behov indenfor plejeboligarantien. Derfor er der ingen borgere på den generelle venteliste til en plejebolig i Rebild Kommune.

Der er dog venteliste til demensboliger på den specifikke venteliste, hvor plejeboligarantien på de to måneder ikke gør sig gældende.

Ingen borgere i Rebild Kommune modtog i løbet af 2020 afslag på en ansøgning om plejebolig.

I Rebild Kommune er der samlet set 233 borgere, der bor på et ældrecenter eller på Nørager Friplejehjem¹.

203 borgere fra Rebild Kommune bor i en plejebolig i Rebild Kommune, mens 30 borgere fra andre kommuner er flyttet i en plejebolig i Rebild Kommune.

Efterspørgsel på plejeboliger på Rebild Kommunes ældrecentre

Der har været spørgsmål vedrørende i hvilket omfang borgere får opfyldt deres 1. prioritet ved tilbud om plejebolig i Rebild Kommune. I det følgende afsnit belyses dette samt den oplevede efterspørgsel på kommunes ældrecentre.

Afsnittet er baseret på data fra plejeboligansøgninger samt mere kvalitative informationer fra Borgervisitationen i Center Pleje og Omsorg.

Borgervisitation har siden 2018 registreret hvorvidt borgere får opfyldt deres 1. prioritet i valg af plejebolig. Herunder redegøres der nærmere herfor.

I alt er der siden 2018 registreret 143 borgeres indflytning i en plejebolig.

78 % af de registrerede borgere har fået deres 1. prioritet i valg af bolig. 22 % har ikke fået den bolig, som var deres første valg.

Registrering af 1. prioritet, borgere i plejebolig.

	Hovedtotal	%
Har fået 1. prioritet	111	77,6%
Har ikke fået 1. prioritet	32	22,4%
I alt	143	100%

¹ Her er borgere, der bor på Svinget ikke regnet med.

Efterspørgslen på plejeboliger på de enkelte ældrecentre er i nedenstående tabel beregnet ud fra fordelingen af 1. prioriteter blandt plejeboligsøgere. Her er der tale om en beregnet skal fra 1-5, hvor 5 er det bedste, for at beskrive den oplevede efterspørgsel på det enkelte ældrecenter.

Efterspørgsel (Skala 1-5, hvor 5 er bedst), ud fra fordelingen af 1. prioriteter i plejeboligsøgninger.

Ældrecenter	Efterspørgsel
Bælum Ældrecenter	3
Haverslev Ældrecenter	2
Mastruplund	4,0
Nørager Friplejehjem	..
Rørbæk Ældrecenter	2,5
Skørping Ældrecenter	5
Suldrup Ældrecenter	4
Terndrup Ældrecenter	3,5
Øster Hornum Ældrecenter	2
Ådalscentret	..

Note: Opdateret maj 2020.

Indflytning i plejeboliger

På baggrund af spørgsmål omkring hvorvidt borgere søger mod og prioriterer ældrecentre i deres lokalområde, når de flytter i plejebolig, belyses der i nedenstående afsnit hvor borgere, der er flyttet i plejebolig, boede før. Der redegøres desuden for perspektiver for borgeres indflytning i plejebolig.

Data er trukket fra omsorgssystemet og er opgjort efter hvilket postnummer borger flyttet fra. Det kan udviske nogle detaljer, men har været det bedst tilgængelige data.

Borgervisitationens oplevelser

Indflytning i en plejebolig kan have mange årsager. En løbende udvikling kan reducere den ældre borgers funktionsniveau, herunder udvikling/forværring af sygdomme, en støttende ægtefælle kan falde bort eller pludselig opstået sygdom kan medføre behov for en plejebolig.

Borgervisitationen ser ofte to forskellige forløb i forbindelse med ansøgning og indflytning på ældrecentre.

Gradvis svækkelse af funktionsniveau

Ved en gradvis svækkelse af borgers funktionsniveau er der ofte god tid til at overveje hvilket ældrecenter og hvilken plejebolig, der kan opfylde borgers behov.

Her ser Borgervisitationen, tendenser til, at borger og de pårørende oftere orienterer sig mod lokalområdet i ansøgning om plejebolig.

Visitationen oplever samtidig, at nærheden til pårørende spiller en væsentlig rolle for valg af 1. prioritet af plejebolig i plejeboligsøgningen. Det gælder både nærhed til evt. tilbageværende ægtefælle, men i høj grad også for børn, børnebørn og andre nære pårørende.

Oplevelsen er typisk den, at særligt de pårørende ønsker den plejkrævende borger tættere på deres nærmiljø frem for, at borger bliver i sit eget lokalområde. Det betyder noget, at en pårørende på ældrecenter bor i en afstand, der er overkommelig ift. hyppige besøg på ældrecenteret.

Akut behov for plejebolig

Ved akut behov for plejebolig, f.eks. efter et sygdomsforløb, hvor borger ikke kan komme hjem i eget hjem, tilbydes borger ofte et midlertidigt ophold (aflastningsbolig), inden der træffes endelig beslutning om permanent plejebolig.

Borger visiteres til aflastningsbolig ofte uagtet geografi. Borgervisitationen ser i disse tilfælde tendenser til, at hvis borger efterfølgende skal visiteres til en plejebolig, vil borger oftere søge en plejebolig på det pågældende ældrecenter, hvor borger var i aflastning.

Her tyder noget på, at tilhørsforholdet til netop dét plejecenter kan veje tungere end geografien. Borger ønsker ofte at blive på det ældrecenter, borger kender og er blevet tryk ved.

Indflytningsmønstre for plejeboliger

I Rebild Kommune bor der samlet set 233 borgere et ældrecenter eller på Nørager Friplejehjem.

Flertallet af disse boede i Rebild Kommune, inden de flyttede ind på ældrecentret.

Næsten halvdelen af dem boede i en by med samme postnummer, som det ældrecenter, de er flyttet ind på. Den anden halvdel boede i en by med et andet postnummer end det, som ældrecentret er beliggende i.

Cirka 1/8 boede i en anden kommune, inden de flyttede på et ældrecenter i Rebild Kommune.

I nedenstående skema ses fordelingen af de 233 borgere der i 2020 bor i en plejebolig fordelt ud fra, hvor borgerne boede før de flyttede ind i plejeboligen.

Bopæl før indflytning i plejebolig

Kommer fra	Antal	%
Samme postnr.	103	44,2%
Andet postnr.	100	42,9%
Anden kommune	30	12,9%
Total	233	100,0%

Der kan ses en tendens til, at borgere, der flytter i plejebolig i Rebild Kommune, orienterer sig mod lokalområdet i lige så høj grad som de skifter postnummer for at flytte i plejebolig.

Når ovenstående sammenholdes med det faktum, at 78 % af de registrerede borgere får opfyldt deres 1. prioritet ved indflytning i plejebolig, kan det tyde på, at geografien og den tætte tilknytning til nærområdet har betydning for mange borgere.

Der kan også være mange andre forhold som f.eks. boligernes størrelse og kvalitet, den faglige kvalitet og sammenhæng i plejebestand samt nærheden til pårørende, der kan have indflydelse på valget af plejebolig.

Generelt ser Visitationen, at borgers oplevede tilknytning til et ældrecenter, som følge af et aflastningsophold, kan være medvirkende til, at borger flytter længere for at flytte på ældrecenter.

For borgere med behov for en demensbolig, opleves det ligeledes, at der flyttes over længere afstande for at modtage den nødvendige pleje.

I nedenstående tabel er samme opgørelse over tidligere bopæl vist, blot opgjort efter det enkelte ældrecenter. Tabellen er taget med for at vise tendenser til hvorvidt der opleves stor lokal opbakning til ældrecentrene i kommunen.

Ældrecenter	Samme postnr.	Andet postnr.	Anden kommune	Hovedtotal
Bælum Ældrecenter	5	18	4	27
Haverslev Ældrecenter	10	4	0	14
Mastruplund	11	2	3	16
Nørager Fripkehjem	16	8	1	25
Rørbæk Ældrecenter	3	15	1	19
Skørping ÆC	22	11	6	39
Suldrup Ældrecenter	13	14	4	31
Terndrup Ældrecenter	8	12	3	23
Øster Hornum Ældrecenter	8	3	2	13
Ådalscenteret	7	13	6	26
Hovedtotal	103	100	30	233

Størst indflytning fra nærområdet:

Der opleves den største indflytning fra nærområdet (fra samme postnr.) på Skørping Ældrecenter, Nørager Fripkehjem, Suldrup Ældrecenter samt Mastruplund.

Det skal dog her bemærkes, at borgere, der er flyttet ind på Nørager Fripkehjem, primært er flyttet fra det nu lukkede Nørager Ældrecenter. Det er derfor den adresse, der er anvendt i opgørelsen og ikke den adresse borgerne havde før de flyttede ind på Nørager Ældrecenter.

Størst indflytning fra andre postnumre

Særligt Bælum, Suldrup og Rørbæk Ældrecentre og Ådalscenteret har en stor indflytning fra andre postnumre i Rebild Kommune.

På Rørbæk Ældrecenter kan det have sammenhæng med de store 2- rums boliger, som er efterspurgt blandt de ældre og deres pårørende.

For Bælum Ældrecenter, Suldrup Ældrecenter samt Ådalscenteret formodes tilflytningen fra andre postnumre at have en sammenhæng med demensboligerne på de pågældende ældrecentre. Her kan der ses en tendens til at nødvendige specialiserede pleje i en demensbolig vejer tungere end den lokale tilknytning til nærmiljøet.

Størst indflytning fra andre kommuner.

Skørping Ældrecenter og Ådalscenteret er de ældrecentre i kommunen, hvor flest borgere fra andre kommuner er flyttet ind. På Ådalscenteret formodes det også at have en sammenhæng med de specialiserede tilbud i demensplejen. Andre kommuner oplever at mangle kapacitet, hvorfor det er muligt at søge om visitering af borgere til en demensbolig i Rebild Kommune.

Skørping Ældrecenter har traditionelt set trukket borgere fra hele kommunen og også uden for kommunen. Her kan der være en sammenhæng med ressourcestærke pårørende bosiddende i området omkring Skørping, der ønsker sine pårørende på ældrecenter tæt på.

Borgere fra andre kommuner

30 borgere fra andre kommuner bor i plejebolig i Rebild Kommune. 17 borgere fra Rebild Kommune bor i en plejebolig i en anden kommune, og har Rebild som betalingskommune.

Borgere fra andre kommuner har mulighed for at få en ledig plejebolig i Rebild, fordi der er ledig boligkapacitet hertil. Der ville altså være flere ledige plejeboliger i Rebild Kommune, hvis ikke vi modtog borgere fra andre kommuner.

Visiterede timer i hjemmepleje

På baggrund af spørgsmål vedrørende visiterede timer i hjemmeplejen, særligt til borgere, der modtager mange timers hjemmepleje i eget hjem, har forvaltningen undersøgt omfanget af hjemmeplejen i Rebild Kommune.

Modtagere af hjemmepleje i Rebild Kommune består af flere målgrupper med vidt forskellige behov for hjælp. Derfor kan der også være mange grunde til, at borgere forsat ønsker at bo i eget hjem til trods for et stort behov for hjemmepleje.

Borger har ret til at blive boende hjemme. Kun i de tilfælde, hvor hjemmeplejen af arbejdsmiljømæssige eller sundhedsskadelige hensyn ikke kan hjælpe borger forsvarligt i eget hjem eller hvor det vurderes direkte sundhedsskadeligt for borger med personskaade til følge, kan kommunen afvise at hjælpe borger i eget hjem og henvise til plejebolig.

Økonomi i hjemmepleje vs. plejebolig

En somatisk plejebolig budgetteres med 291.000 kr. på årsbasis (2021-priser). For de 291.000 kr. en plejebolig koster i drift kan hjemmeplejen levere det, der svarer til ca. 20 timer om ugen ud fra den nuværende tildelingsmodel. Dvs. at borgere, der bor i eget hjem og modtager hjemmepleje mere end 20 timer om ugen, alene ud fra et økonomisk perspektiv og ud fra kommunens nuværende budgetmodeller, medfører en større udgift for kommune end hvis borger boede i plejebolig.

En del af de borgere, der på nuværende tidspunkt modtager hjemmepleje, modtager ugentligt så mange timers hjælp, at det overstiger kommunens udgift til ophold i en plejebolig.

Hvor det er relevant, arbejder Visitationen med at motivere disse borgere til at overveje plejebolig.

Det er dog her vigtigt at være opmærksom på, at der kan være mange grunde til at borgere bliver boende i eget hjem til trods for et stort behov for hjælp og pleje.

Omfang af hjemmepleje

Baseret på et øjebliksbillede vurderer forvaltningen, at der aktuelt er 37 borgere, der modtager hjemmepleje mere end 20 timer om ugen og derfor alene af den grund kan være i målgruppen til en plejebolig

Aldersfordelingen af de 37 borgere er, at 24 borgere er over 80 år og 13 borgere er mellem 50 og 80 år. Ved 10 % af disse borgere ses et kontinuerligt stigende behov for hjælp over det sidste halve år. 10 % har haft et akut opstået behov for megen hjælp. Den resterende del (80 %) har modtaget stabil hjemmepleje igennem længere tid.

Visitationen kender alle borgerne godt og vurderer, at for de 80 % er plejebolig ikke en mulighed, borgerne ønsker at benytte sig af. Disse borgere har familie i hjemmet, et hjem eller nærmiljø, de er tæt knyttet til, har familie, der støtter op omkring at blive boende hjemme eller andet.

Forvaltningen ønsker til hver tid at understøtte borgers valg om bolig. I flere tilfælde er det forvaltningens vurdering, at borgerne både psykisk og fysisk kunne profitere af at bo i plejebolig, men Visitationen respekterer borgerens ønske om at blive boende i eget hjem – også selvom borger ville have lettere adgang til mere tilgængelig hjælp i en plejebolig.

Forebyggende initiativer

Nedenstående afsnit vil kort beskrive hvilke forebyggende initiativer Rebild Kommune allerede har igangsat for at forebygge og evt. udskyde behovet for at borger får behov for en plejebolig. Til slut har forvaltningen vurderet hvor der evt. ville kunne sættes ind med nye forebyggende initiativer.

Hverdagsrehabiliteringsindsats

Center Sundhed og Center Pleje og Omsorg arbejder sammen på tværs om hverdagsrehabiliteringen. Det sker ud fra en ny tværfaglig metodik/arbejdsgang for den rehabiliterende tilgang med klare arbejdsbeskrivelser og samarbejdsmodeller, der guider medarbejderne i arbejdet med hverdagsrehabilitering. Borgerne bliver mødt af et tværfagligt team bestående af ergoterapeuter, fysioterapeuter, sygeplejersker, visitatorer og hjemmetrænere fra plejen.

Den rehabiliterende tilgang kan være med til at imødekomme flere udfordringer. Borgerne understøttes først og fremmest i at vedligeholde og genvinde sin samlede funktionsevne med henblik på at blive mere selvhjulpne og opretholde livskvaliteten. På en længere bane kan også der også være økonomiske gevinster til gavn for kommunen som helhed, da en koordineret rehabiliterende indsats kan reducere eller udskyde borgerens behov for støtte og pleje.

Der investeret medarbejderressourcer svarende til i alt ca. 2 ½ årsværk i Center Sundhed (terapeuter) og 1 årsværk (visitator) i Center Pleje og Omsorg.

Sygeplejens akut- og rehabiliteringstilbud

Akut- og Rehabiliteringstilbud Rebild har to målgrupper. Akutpladsernes målgruppe er lægehenviste patienter med akut opstået sygdom eller forværring af sygdom, hvor der ikke er behov for sygehusindlæggelse - men behov for observation, pleje og behandling. Patienterne kan også komme på akutpladserne efter udskrivelse fra sygehus. På rehabiliteringspladserne er målgruppen patienter med et rehabiliteringspotentiale, hvor det vurderes, at træning og forebyggende indsatser kan føre til et øget funktionsniveau og gøre patienten mere selvhjulpne.

Visiteret dagcenter – mulighed for udvidelse

Der er i dag visiteret dagcenter på følgende fire ældrecentre i Rebild Kommune.

- Rørbæk Ældrecenter
- Skørping Ældrecenter
- Støvring Ældrecenter
- Suldrup Ældrecenter

Derudover er der visiteret dagcenter på Ådalscenteret, som udelukkende er for borgere med demens.

Visiteret dagcenter er for borgere, som har nedsat funktionsevne og som kan vedligeholde og udvikle færdigheder såvel fysisk, psykisk som socialt. Visiteret dagcenter bevilliges af Borgervisitationen i Center Pleje og Omsorg. Et visiteret dagcenter har et rehabiliterende sigte og understøtter borgeren i at vedligeholde og udvikle færdigheder og funktionsniveau.

Derfor kan der være potentialer i at undersøge om et øget omfang og en øget anvendelse af dagcenterfunktionen kan øge den rehabiliterende tilgang og i sidste ende være medvirkende til, at borgers behov for plejebolig udskydes til gavn for borgeren selv og kommunen som helhed.